

מסורת הש"ס

(א) ויבנותם סבא, (ב) וישבן סבא, (ג) ויבנותם סבא, (ד) ושלכן סבא, (ה) ושלכן קבלה.
לעיל דף יא, (ו) צ"ל דכהנת, (ז) גי' הלא"ש רבא, (ח) תוספתא דיבמות רפ"ח יבמות לא, (ט) דף מו, מ"א, (י) דכרסי סבא, (יא) וינקלה כבן, (ל) משהיה הוא, יעב"ץ, (מ) גי' צ"ק אינן בני נחלה לירש את אביהם כו', (נ) עיין צ"ק, (ס) צ"ק, (ע) ונעמש' על הגלילין.

הגהות הב"ח

(א) גבי ומשכנתא לישראל ילדה כזור כג"ל ויתבת ולדה נחלה: (ב) שם נפתחמיה מוערבא ילדה כג"ל ואות ו נמחק: (ג) שם אלף היתה כיון דאיעבדלא ליה הו"א וכו': (ד) רש"י ידוע וכו' היכר קט"ז וחל"כ מ"ה בבביותו לא בני נחלה עובדי כוכבים אינן וכו' אמר שנתגייר כג"ל ואות ו נמחק: (ה) ר"ה אפי' וכו' פירקין קמא גי' דף ד' ובפ"ק דף יא: (ו) ר"ה אלף וכו' ופטור:

רבינו גרשום

יכיר לחוד. דכיון דלא תביב ביה [פנים] בהכרת פדחת לחוד טגי לנחלה והכא רביעי פרוצין פנים משום דתביב ביה הכרת פניהם: בביותן לא בני נחלה נינהו דאין אב לעובד כוכבים. אמר רבא אורחין כדאמר במס' קידושין נכרי את הגר וגר את הגר אינו לא מד"ת ולא מד"ס דהניא ליה מעות מן הגר שנתגיירו בניו עמו רבי משום הכי יש לו בכזר לנחלה: והוא עבד ליה שבת בנימ: לנחלה מלאך. וקתני בכזר לנחלה. אפי' בת ישראל גמי לנחלה הוה: וקתני בכזר לנחלה. אפי' דכבר הוליד פנים בביותו ויתביבא דרבי יוחנן דאמר הוי לו בנימ בביותו אין לו בכזר לנחלה: קמ"ל. (רבי יוחנן) [מתניתין] דלא הוי בכזר לכון אלא בכזר לנחלה: וילין איהו. הגר מינה דידה דביות מה היא (ל) לעמיהה דר' יוסי אפי' דהוי לו בנימ בביותה דיש לו בכזר לנחלה: דנשים הטולס' לבית אבותא תביב. דמשפחתא אב קריה משפחה ואמאי פטור: ולא חימב. רב ארא דחגי פטור היינו אליבא דמאן דאמריבבסי' יבמותא דא מזהבין את הולד דעובד כוכבים ועבד הבא עב פת שראל אין הולד דהוי דלא שדינן ליה בתר אביו אלא בתר אימיה והאי גמי בתר אימיה ליה שדינן לב דפטור מחמש סלעים אלא אפי' לבית מזהבין הולד מ"מ בתר אימיה שדינן לו ולוי פסול מיקרי ופטור: בפטר ליה תלה רחמנא. באמו ואמו אחיה משבט פטור: מדרקתי וליה מכלל וכהנת היא ולויה שילוד כהנת ולויה פטורין: ולא היונו דרב ארא דאמר ליה שילדה כו' ואוקימנא בדאיעבר מעובד כוכבים וכהנת גמי דאיעברא מעובד כוכבים פטורה: אלא רב פפא דאוקים לא לעיל ליה בדאיעבר מעובד כוכבים והכא לא מצי לאוקומי בעובד כוכבים משום דקתני כהנת במאי מוקים לה: לעולם. כהנת דקתני בת ישראל היא דאיעבר מכהן ואמאי קרי לה כהנת והואיל ובהן כהן:

(א) גרלה דל"ל מה היא לעמיהה דר' יוסי אפי' דהוה לה גמי חזי כזור לטון הי' הוא אפי' דהוה לו גמי טי' לו כזור נחלה:

יכיר לחוד. דלא כתיב פנים הוי פדחת היכר: (ו) עובדי כוכבים אינן בני נחלה לירש את אביהם עובד כוכבים אחר שנתגיירו בפ"ק דקדושין (דף פ' א:) **לא נאסבו בראש**. הקצ"ה את העולם אלא לשבת יצרה: **מי שלא היו לו בנים כו'**. פרישית לעילט) גבי מתני': **ילדה ממאן**.

דקתני משכנא לישראל ילדה כזור לנחלה: **מאי איריא גיורת ושפחה**. דמשמע משה"ה הוי כזור לנחלה דלוחס בנים שהיו לה בהיותה עובדת כוכבים **לא חשיבי: אפי' גם ישראל**. דבנים הראשונים חשובים בנים הוי יי' האי גמי כזור לנחלה דהא כבא תליא מילתא ולא באס: **אלא לאו**. האי ילדה משכנא לישראל י' לא אמי שלא היו לו בנים מהדר אלא מילתא כאפי' נפשה היא דקאמר גיורת שהיו לה בנים בהיותה עובדת כוכבים ונתגיירה עס בעלה וילדה משכנא לתורת ישראל הוי כזור לנחלה ותיובתא דר' יוחנן: **לעולם מישראל שלא היו לו בנים**. ומשום כזור לנחלה לא אינטרין למינקט גיורת אלא משום דאשמעינן דלינו כזור לטון דבנים הראשונים מיקרו פטור רחס ולאפוקי מדר' יוסי הגלילי: **הא**. דקתני כזור לנחלה רבי יוסי הגלילי היא דלגבי כהן חשיב ליה כזור **עד** שיפטרו רחס צישראל: **וילין איהו**. הבעל: **מינה דידה**. כי היכי דלגבה לא חשיבי בנים ראשונים והוי האי פטר רחס דכתיב צישראל לגביה גמי לא חשיבי ראשונים והוי האי ראשית אונ'ו: **לוי**. בת לוי: **אפינו ישראלים גמי**. י' דלאמין (ס) צפירקין קמא (דף ג:) הדינים והלוים פטורין: **לגבי אונסא**. דמשפחתא אב נפקא מהכא דקריה משפחה ולא משפחת אס ואמאי פטור: **דאיעבר מעובד כוכבים**.

אליבא דמ"ד דין מזהבין אס הולד. במס' יבמות (דף מה) דליכא למ"ד עובד כוכבים הלא על צת ישראל הוולד כשר דבתר אימיה שדינן ליה ומשום הכי פטור מחמש סלעים: **אלא אפינו למ"ד מזהבין**. דשדינן ליה בתר עובד כוכבים אפי' פטור דלוי פסול מיקרי הואיל ואית ליה שמה דלוי (י) פטור: **בפטר רחס**. אחר האס אזיל לענין ה' סלעים: **מי שהיו לו בנים**. פרישית לעיל נמו]. גבי מתני'. מדקתני היא וכהנת יא' רבותא אשמעינן דאפי' ג דנתערב עס הפטור איהו חייב: **מכלל דכהנת פטורה**. וקס"ד דהא כהנת צבת כהן קאמר: **דיקין**. מנכסה אותנו בהלכות: **מהו**. מי הוי צנה פטור י' מצוכרה או לא: **היינו דרב אדא כו'**. וכי היכי דלוייה פטורה כהנת גמי פטורה: **דקדושסה קיימא**. אל"ג דנבעלה לעובד כוכבים וכי שדינן צנה צתרה הוי כלוי פסול ופטור: **מן המעשה**. מעשר ראשון י' ניתן ללוים: **עו דאיעבנה לוי**. לעובד כוכבים: **הויא וזה**. כדאמרין ציצמות צפרק אלמנה לכהן גדול (דף סה) מניין לכהנת לוי' ישראלית שצאו עליה עובד כוכבים ועבד שפסולה מ"ל ונת כהן כי תהיה נאפש זרס' כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ואפי' ג לזויה גמי קתני התם (ט מתרומה עו דקא פסיל לה שלא מינשא לכהן אכל מדין לוי' לא מיפסלא: **הויא לה וזה**.

וכיון דזורה היא צנה חייב צה' סלעים. הלכך מתניתין גמי לא י' מוקמת דאיעבר מעובד כוכבים: **הניחא למר צריה דרב יוסף**. דמוקים לדרכ אלא דדאיעבר מישראל מוקמי למתני' גמי הכי: **לעולם**. מתניתין דאיעבר מכהן אכל צת כהן דלא איעבר מכהן לא מיפטרא דלא אזלינן בתר אס אלא צלויה דאיעבר מעובד כוכבים: **הכי**.

יש בכזר פרק שמיני בכורות

מו.

דבהיותו עובד כוכבים **לאו** בני נחלה נינהו. פירש צקוטרכס עובדי כוכבים (ט) אינם בני נחלה משנתגיירו וצפרק קמא דקדושין (דף פ' א:) משמע י"ל דהם בני נחלה דאמרין צקדושין דעובד כוכבים יורש את אביו דכר תורה אלא לאו בני נחלה נינהו דקאמר הכא היינו י"ל תורת כזורה: **סורחא** **עבד דיה שבת**. צפ' הבא על יצמתו (יצמות דף סב) קאמר צלשון אחר דמעיקרא גמי צני פריה ורביה נינהו ולאו צני מיוצ קאמר דצפ' ד' מיתות (פסהדרין דף נט:) מוכח דלא מיפקדא אפריה ורביה אלא כלומר דורעו מתייחס אחריו והיינו עבד ליה שנת גקאמר הכא וגבי עבד קאמר ציצמות (דף סב) דהכל מודים י"ל דלין לו חיים: **ולא תיבא אליבא דמ"ד אין מזהבין כו'**. יא ומ"ד מזהבין היינו מאלן דשדי ליה בתר עובד כוכבים כדפי' צקוטנ' דקרי ליה מזהבין משום דעובדי כוכבים מזהבין הס כדאמרין שבת (דף קמו.) צשעה שצא נחש על חוה הטיל צה וזהמא ולא פסקה וזהמא מן העובדי כוכבים ומ"ד עובד כוכבים ועבד הבא על צת ישראל הולד כשר שדי ליה בתר דעובד כוכבים (ט) אכל מ"ד הולד ממזר שדי ליה בתר צת ישראל ולהכי שייך ציה ממזרות (ט) ובקוטרכס פירש איפכא וכמו שפירשמי מוכח צסוק פ"ק דיצמות יא' (דף פ' א) צחלת ומזכור וגו' א"ר יוחנן וכוין לפסול כי אכמרימא קמיה דשמואל יא' א"ל (ט) וכן יסיר את צנך מחלחלי צנך הבא מישראלית קרוי צנך ואין צנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי צנך אלא צנה פירוש לא מיפסלי כיון דמתייחס אחר העובדת כוכבים וצנות ישראל דההוא דרא אינטרווי אינטרי וכן מוכח צפ"ק דיצמות (סס) דהאי דקרי ליה צנך גורס לו ממזרות: **מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא [אמר] אע"פ** **מישראל**. כותיה פסקינן צחולין צריש הורעו (דף קצ"ג). ואהא סמכינן השתא לפטור צן לזיה וכהנת אשת ישראל מחמש סלעים: **צרתג"ם דה מעשר ואובאת**. אין חולקין לאשה צגורין אכל מחלקין להס צצמיהס כדאמר צפרק נושאין על האונסה (יצמות דף טט:): **אלא כהנת כיון דאיבעייה [ציה]** **הויא דה ודה**. ואפי' קדושת לזיה פקעה מינה וגרעה מלזיה אשת כהן שנשצית דאפי' ג דמיפסלא מתרומה לא פקעה מינה קדושתה לענין ה' סלעים אכל כהנת דקדושתה מגופה אחי' כשמתחללת פקעה קדושתה לגמרי: **הכן**

אלא אפילו למאן דאמר מזהבין את הולד לוי פסול מיקרי **מר בריה דרב יוסף** **אמר משמיה דרבא לעולם דאיעבר מישראל ושאני התם דאמר קרא פטור רחס מעוברת** **נשתחררה מעוברת** (ט) וילדה היא וכהנת היא ולזיה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא שהתה אחרי בעלה ג' חדשים וגשאת וילדה ואין ידוע אם בן מ' לראשון אם בן ז' לאחרון בכזר לכהן ואינו בכזר לנחלה מכלל "דכהונה ולזיה פטורין דאיעבר ממאן אילימא דאיעבר מכהן ולוי (ט) אי הכי מאי איריא כהנת ולזיה אפי' בת ישראל גמי אלא דאיעבר מעובד כוכבים כהנת ואמינא והאמר רב פפא בדיק לן "רבה כהנת שנתעברה מעובד כוכבים מהו ואמינא ליה לאו היינו דרב אדא בר אהבה דאמר לזיה שילדה בנה פטור מחמש סלעים ואמר לי הכי השתא בשלמא לזיה בקדושתה קיימא (ט) דתניא לזיה שושבית או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מן המעשר ואוכלת אלא כהנת כיון (ג) דאי בעיל לה היא זרה הניחא למר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר דאיעבר מישראל מוקי לה בדאיעבר מישראל אלא לרב פפא במאי מוקי לה לעולם דאיעבר מכהן והיא בת ישראל ואמאי קרי לה כהנת דבנה כהן איתומר

נמי הלכך מתניתין דרב יוסף. דמוקים לדרכ אלא דדאיעבר מישראל מוקמי למתני' גמי הכי: **לעולם**. מתניתין דאיעבר מכהן אכל צת כהן דלא איעבר מכהן לא מיפטרא דלא אזלינן בתר אס אלא צלויה דאיעבר מעובד כוכבים: **הכי**.

כיון דאיעבדה: (עו מתרומה הוא דקא: י' לא מצית: (עו משמע שרועה לומר איירי הכא בנתגיירו אלא בביות משמע קודם שנתגיירו דאו בני נחלה כדאמרין בקדושין: (עו היינו בני תורת כבורה: (ס מה"ד והא עבדי: (פל מוריס דלא קיים משום דאין: (ס כו' שאין הולד הולך אחר הכותי: (ס דעובד כוכבים דלא שייך ממזרות בכותי: (ס דיבמות גבי יצתום בחלה: (ס דשמואל אמר כי יסור:

עין משפט
נר מצוה

י א מיי' פ"ב מהלכות תחלות
הל' יב טוש"ע ח"מ סי' רעו סעיף ט:

יא ב מיי' פט"ו מהל' חטות
הל' יב טוש"ע אה"ע סי' א סעיף ז:

יב ג ד מיי' פ"ח מהל' כזורים
הל' יא טוש"ע י"ד סימן שס סעיף יח:
יג ה מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה
הל' ג טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' יט:

יד ו מיי' פ"ח מהלכות מעשר הלה ב:

תורה אור השלם

- כי בה אמר יי בורא דקשמים הוא קאלידיה יצר דאפי' וישנה הוא כוננה לא תורה קראה לשבת קראה יאין י ואין עור:
- קדש לי כל בכזר פטור כל רחם בבני ישראל פאדום ובבבקהא בני הווא:
- שמוח יב ב שזא את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמוח כל זכר לגלגלהם:

במדבר א ב

מוסף רש"י

אין לו בכזר לנחלה. מן כזור שולד לו משתגייר אותו טעל פי שנים (יבמות סב). לאו בני נחלה נינהו. צנחיתין לאו בני צני נחלה נינהו, דמת כון וכזור כפשוטו, אכל יורשה נהגא צה, כדאמרין צקדושין (פ') עמי"ס יורש אביו דכר תורה (שס). דלא תורה בראה לשבת יצרה. צני נח בני פריה ורביה נינהו דכתיב (צבאשט ט) ויאמר להס אלזים פני וכו' (עו שיערסות רחמי: דמיקרא גמי פריה ורביה נינהו). ונשא אשה שכבר ילדה. לענין נחלה תליא מילתא כבא דכתיב ראשית אותו ולענין כון תליא צפטור רחס (עו שו). עורדה שפחה. אפילו שהיה שפחה צלויה רחסונה ושמתכרה עכשו, עורדה עוברת כוכבים ונתגיירה. ומשכנא ליד ישראל ילדה הוי גמי כזור לנחלה, שכי לא גמי בנים, ולכאן לא דלתי פטר רחס (שס). דאמר בכזר לנחלה ולכון. דנשים הטולס' לא צביותו עובדת כוכבים לא פטרי (שס). לזיה שילדה בנה פטור מה' סלעים. כהנה לא י, דמתן (לעיל יב). כהניס ולוים פטורין, ואשמעינן כי אלא דלזיה כלי (חורין קכב). דאיעבר מעובד כוכבים. אכל איעברא מישראל בתר אפ אזלינן לזיה ותיב (שס). בפטרי רחמ תלא רחמנא. והכי רחס שלא ממנו לא דמיוכא הוי (שס). לזויה שושבית ותישנין שמה נבעלה לעובד כוכבים (יבמות צא). או שנבעלה בעילת זנות. כיון לעמי"ס ועבד וחלל וכל הך דלמר צאלמנה לכ"ג (עס סס) דמפסלא צה צת כהן מתרומה, גבי לזיה לא פסלי מעשר (שס צא).

שיטה מקובצת

אל דהא סי"א הוו ליה בני:
ס אתמר בקמייתא בהא קאמר: א ס אחא בריה דרבא:
ז הוי דאמר אות ו' נמוחק:
ס לזויה. עי' השו"ת הרשב"א סי' אלפים שס"ז:
ז מעוברת ילדה אות ו' נמוחק:
ז תיבות אי הכי נמוחק:
ז הוי גמי האי בכזר:
ז לישיראל (לא) במי שלא הוי לו:
ז דאמרין בפרקא קמא:
ז דרבותא אשמעינן:
ז בדיק לן מר מנסה:
ז פטור מחמש סלעים או ה' חס"ד ומה"ד לאו האיני:
ז שזאכל ללוים: (עו מה"ד מ"ה"ד והא עבדי: (פל מוריס